

Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması Nedir, Ne Değildir?

TÜRKİYE
YAYINCILAR
BİRLİĞİ

TURKISH PUBLISHERS ASSOCIATION

Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması nedir?

Türkiye Yayıncılar Birliği tarafından hazırlanan bu sunum dünyada bir çok ülkede uygulanan sabit kitap fiyatı uygulaması hakkında bir bilgilendirme niteliğindedir. Henüz ülkemizde uygulanmamakla birlikte okuyucunun bu uygulamanın işleyiş esasları konusunda fikir sahibi olması hedeflenerek hazırlanmıştır.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması nedir?

Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması, kitapların perakende satış fiyatlarının yayıncılar (veya kitabı ithal edenler) tarafından belirlendiği, bu fiyatların belli kurallar ve koşullar çerçevesinde sabitlendiği ve korunduğu bir uygulamadır.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulamasının genel kapsamı ve kuralları nelerdir?

- Bir kitabın perakende satış fiyatı, kitabın yayıncısı veya ithalatçısı tarafından belirlenir.
- Kitabın yayıncısı veya ithalatçısı, perakende satış fiyatını tüm satış kanallarına bildirmekle yükümlüdür.
- Aynı kitap, sabit fiyat uygulaması süresince, perakende satışı yapılan her yerde aynı fiyattan satılır. Bu süre içinde hiçbir perakendeci kitabın fiyatında değişiklik yapamaz.
- Kitabın yayıncısının veya ithalatçısının fiyatı değiştirme hakkı her zaman vardır. Ancak, değişiklik yapması halinde yeni fiyatı mutlaka tüm satış kanallarına bildirmesi gerekmektedir.
- Sabit fiyat uygulaması, belli bir süre boyunca devam eder. Bu sürenin sonunda uygulamayı devam ettirip ettirmemek yayıncının (veya ithalatçının) kararına bağlıdır. Uygulamanın devam ettiği kitaplar yine her yerde aynı fiyattan satılmaya devam eder.
- Sabit fiyat uygulamasına bazı indirim istisnaları olabilir. Hangi durumlarda istisna uygulanabileceği kanunda belirlenir.
- Sabit fiyat süresi ve istisnalar, her ülkenin kendi koşullarına göre şekillenir. İndirim istisnaları genelde kamu yararı kapsamındaki eğitim kurumlarına ve kütüphanelere yapılan toplu alımlarda, yayınevi ve okur buluşmaları kapsamındaki fuar satışlarında, piyasada belirli bir süreyi geçirmiş kitaplarda, vb. olabilmektedir.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması kanununun amaçları nelerdir?

- Kitabın kültürel çeşitlilik ve kültürel miras bakımından basit bir piyasa ürününden farklı olduğunu ve değerini göz önünde bulundurarak kitap zenginliğini ve yayın çeşitliliğini güvence altına almak.
- Bağımsız kitabevlerinin, zincir mağazalar ve online satış siteleri karşısındaki rekabet imkânını artırarak piyasa mekanizmasında denge oluşturmak, bağımsız kitabevlerinin sayısını artırmak.
- Yazılı eser yaratımının çeşitliliğini ve zenginliğini muhafaza etmek ve artırmak, yeni eserlerin yazımını teşvik etmek.
- Çok satar olmayan eserlerin okura ulaşmasını sağlayan piyasa koşullarını daha stabil hale getirerek kültürel çeşitliliğin artmasına ve zenginleşmesine katkıda bulunmak.
- Yayıncıları, yazarları, çizerleri, çevirmenleri ve bağımsız kitabevlerini korumak.
- Rekabetin fiyatlar üzerinden değil, içerik ve hizmet kalitesi üzerinden yürütülmesiyle, tüm kitap sektöründe niteliğin ve uzmanlaşmanın artmasını sağlamak.
- Hem kitabevlerinin artmasıyla ve yaygınlaşmasıyla hem de bununla birlikte gelişecek dağıtım ağıyla, daha çok okurun kitaba erişimini kolaylaştırmak.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması hangi ülkelerde vardır?

- Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması; Almanya, Avusturya, Fransa, İspanya, İtalya, Hollanda, Norveç, Macaristan, Güney Kore, Japonya, Meksika, Arjantin'de mevcuttur. Belçika'nın bazı bölgelerinde mevcuttur. Brezilya'da ve Polonya'da uygulanması konuşulmaktadır.
- Bazı ülkelerde sabit kitap fiyatı uygulaması, yayıncılar ve kitapçılar arasında imzalanan bir tür sektörel ticaret anlaşması yoluyla yürütülmektedir.
- Günümüzde yasa ile düzenlenen bazı uygulamalar da, başlangıçta yayıncılarla kitapçılar arasında yapılan anlaşmalarla başlamıştır.
- Almanya'da sabit fiyat uygulaması 1888 yılından bu yana mevcuttur.
- Fransa'da ilk kararname 1924'te, ilk yasa 1981'de çıkmıştır.
- Hollanda'da ilk özel düzenleme 1905 yılında, ilk sektörel anlaşma 1924 yılında, ilk yasa 2005 yılında yapılmıştır.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulamasında ülkelere göre farklılaşan özellikler nelerdir?

- Bir kitabın sabit fiyatının geçerli kalacağı süre.
- E-kitapların ve sesli kitapların uygulama kapsamında olup olmaması.
- Ders kitaplarının uygulama kapsamında olup olmaması.
- Kütüphanelere, okullara vb. yapılan toplu alımlar ile kitap fuarı, okuma festivali, vb. alanlarda yapılabilecek indirim istisnaları.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması nasıl etkiler meydana getirir?

- **Okurlar:** Kitaba erişimleri kolaylaşır, daha zengin yayın çeşitliliğine erişirler.
- **Bağımsız Kitabevleri:** İndirimle rekabet etme stresi olmadan, niteliğe dair rekabet ile birlikte, daha stabil koşullarda işlerini yürütürler. Çoksatarların belirli kar marjı sayesinde uzun vadeli yayınları ve yeni yayınları daha çok ve daha fazla çeşitle satma imkanı olur. En küçük yerleşim yerlerinde dahi hayatta kalabilecek hale gelirler ve sayıları artar. Kültürel çeşitlilik ve bağımsız kitabevleri sürdürülebilir hale gelir.
- **Kitap Fiyatları:** Niş ürünler ve uzmanlık literatürü için dahi makul bir düzeyde kalır.
- **Yayıncılar:** Geniş ve kapsamlı bir yayın kataloğuna ulaşabilir. Daha kısa baskı süreleri sürdürülebilir hale gelir. En çok satanların garantili kâr marjından kâr elde ederken, daha çok uzmanlık gerektiren kitapları stoklama ve özel ilgi gruplarına hitap etme imkânı bulur.
- **Eser Sahipleri :** En çok satan/uzun süredir satışta olan kitaplardan elde edilen gelir, yeni yazarların ve çizerlerin tanıtımına veya yeni fikirlerin denenmesine imkan verir. Telif ödemeleri net perakende fiyatı üzerinden bir yüzdeyle yapıldığı için, yazarlar, çizerler ve çevirmenler bundan avantaj sağlar.
- **Dağıtımçılar:** Garantili kâr oranları üzerinden hesaplama yapabilir.
- **İstihdam:** İstikrarlı bir sektörel yapı, geniş ağ örtüsü, artan kitabevi sayısı, uzmanlaşmanın önem kazanması istihdamı artırır. İstikrarlı bir sektörel yapıyla ekonomiye katkı sağlanır.

Sabit kitap fiyatı hakkında bilinen yanlışlar:

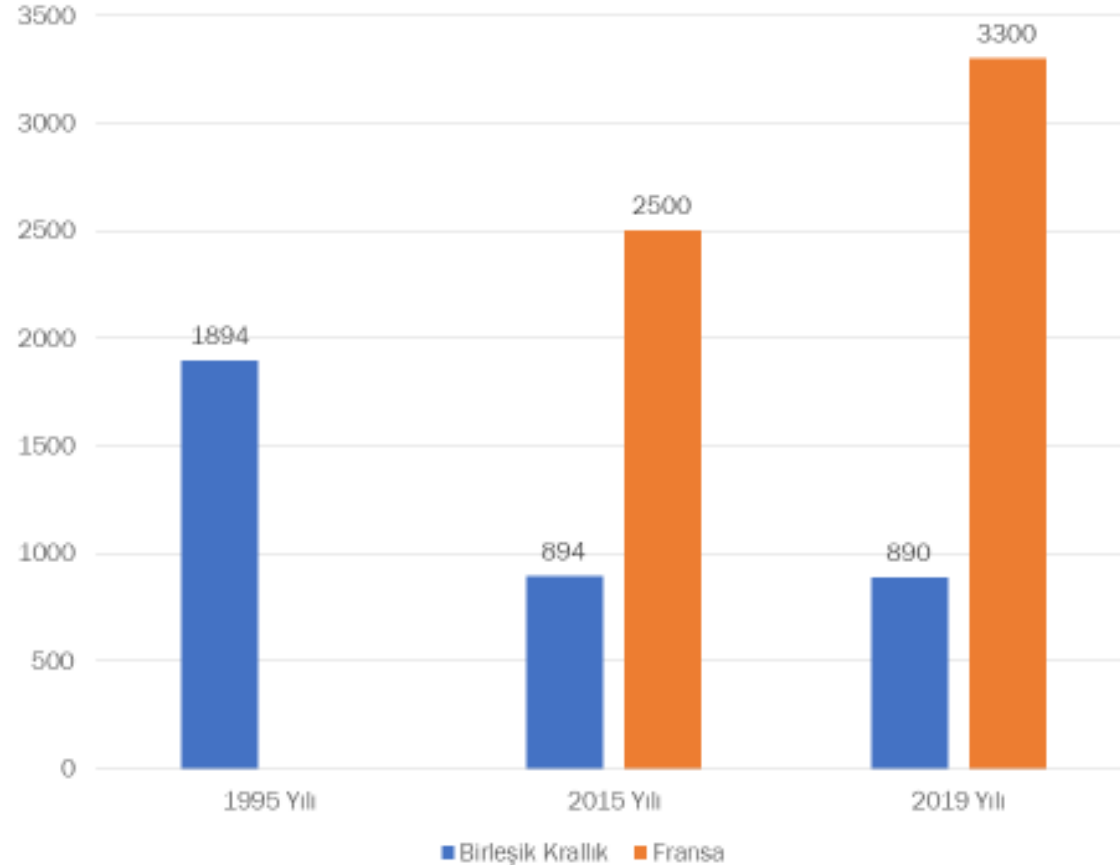
- «Kitap fiyatları artacak» **X YANLIŐ**
- «Okurlar pahalılaşan kitapları alamayacak» **X YANLIŐ**
- «Kitabevleri yařayamayacak, kapanmaya devam edecek» **X YANLIŐ**
- «Yayıncılar fiyat indirimi yapamayacağı için satışlar dűőecek, iř kaybı olacak» **X YANLIŐ**
- «Kitap fiyatı sonsuza kadar aynı kalacak» **X YANLIŐ**

Sabit Kitap Fiyatı Uygulamasını neden savunuyoruz?

Sabit Kitap Fiyatı ile Bağımsız Kitabevleri Hayatta Kalıyor

Grafik gösteriyor ki, sabit kitap fiyatı olan ülkelerde bağımsız kitabevleri faaliyetlerini sürdürebiliyorlar ve kitabevlerinin sayısı artıyor.

- Birleşik Krallık 1995 yılında sabit kitap fiyatından vazgeçti ve bağımsız kitabevi sayısı o tarihten 2001'e kadar %12,5, 2005-2014 yılları arasında %38,8 azaldı.
- Sabit kitap fiyatı olan Fransa'da 2015 yılında 2.500 kitabevi vardı. Aynı yıl Birleşik Krallık'ta sadece 894 kitabevi vardı.
- 2019 yılında Fransa'da bağımsız kitabevi sayısı 3.300'e yükseldi. Aynı yıl Birleşik Krallık'ta bu sayı 890'a düştü.

Sabit kitap fiyatı uygulaması bulunmayan ABD'de 1992 yılında 12.000 bağımsız kitabevi varken, 2012 yılında bu sayı 8.600'e düşmüştür. ABD'de online perakende, 1990'ların ortalarından itibaren yükselmiştir.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulamasını neden savunuyoruz?

- Kamu ve özel kurum kütüphanelerinin sayılarının artmasını ve ciddi kitap alım bütçeleri yaratılmasını sağlar.
- Yasanın Rekabet Kanunu kapsamından çıkması nedeniyle, yayıncı-dağıtımçı-kitapçı arasındaki ticari koşullar, Almanya ve Fransa örneklerinde olduğu gibi, sürdürülebilir şekilde yeniden belirlenir.
- Sabit kitap fiyatı uygulaması sadece çoksatar kitapların öne çıktığı bir kitap endüstrisini değil, zengin çeşitlilikte kitap üretimini desteklemektedir. Sabit kitap fiyatı uygulaması bulunan Almanya'da, satış geliri bakımından 15.000-50.000 sıralamasında yer alan başlıklar tüm satış geliri içinde %20,5 orana sahipken, sabit kitap fiyatı uygulaması olmayan İngiltere'de bu oran ancak %15,3 olmaktadır. İngiltere'de sadece çoksatarların fiyatı Almanya'dakinden düşük kalmaktadır, diğer kitaplar için fiyatlar yüksek kalmaktadır.

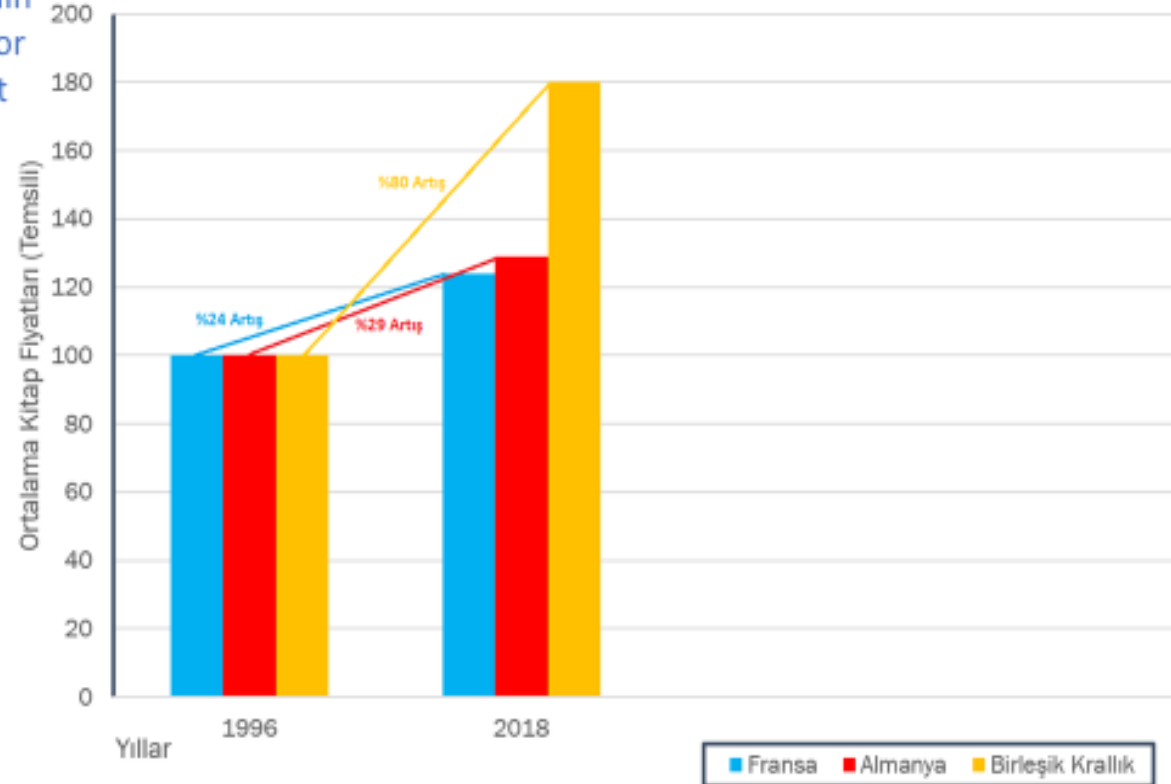
En Çok Satılan 500 Başlık		
	Satış Miktarı Payı	Satış Geliri Payı
Almanya	23,9%	26,6%
Birleşik Krallık	23,2%	21,5%

Sabit Kitap Fiyatı Uygulamasını neden savunuyoruz?

Sabit Kitap Fiyatı ile Kitap Fiyatları Makul Düzeylerde

Sabit kitap fiyatı olan ülkelerde kitap fiyatlarının yükseleceğine dair bir algı var, ancak görülüyor ki, kitap fiyatlarının yıllar içindeki artışı, sabit kitap fiyatı olan ülkelerde çok daha makul düzeylerde oluyor.

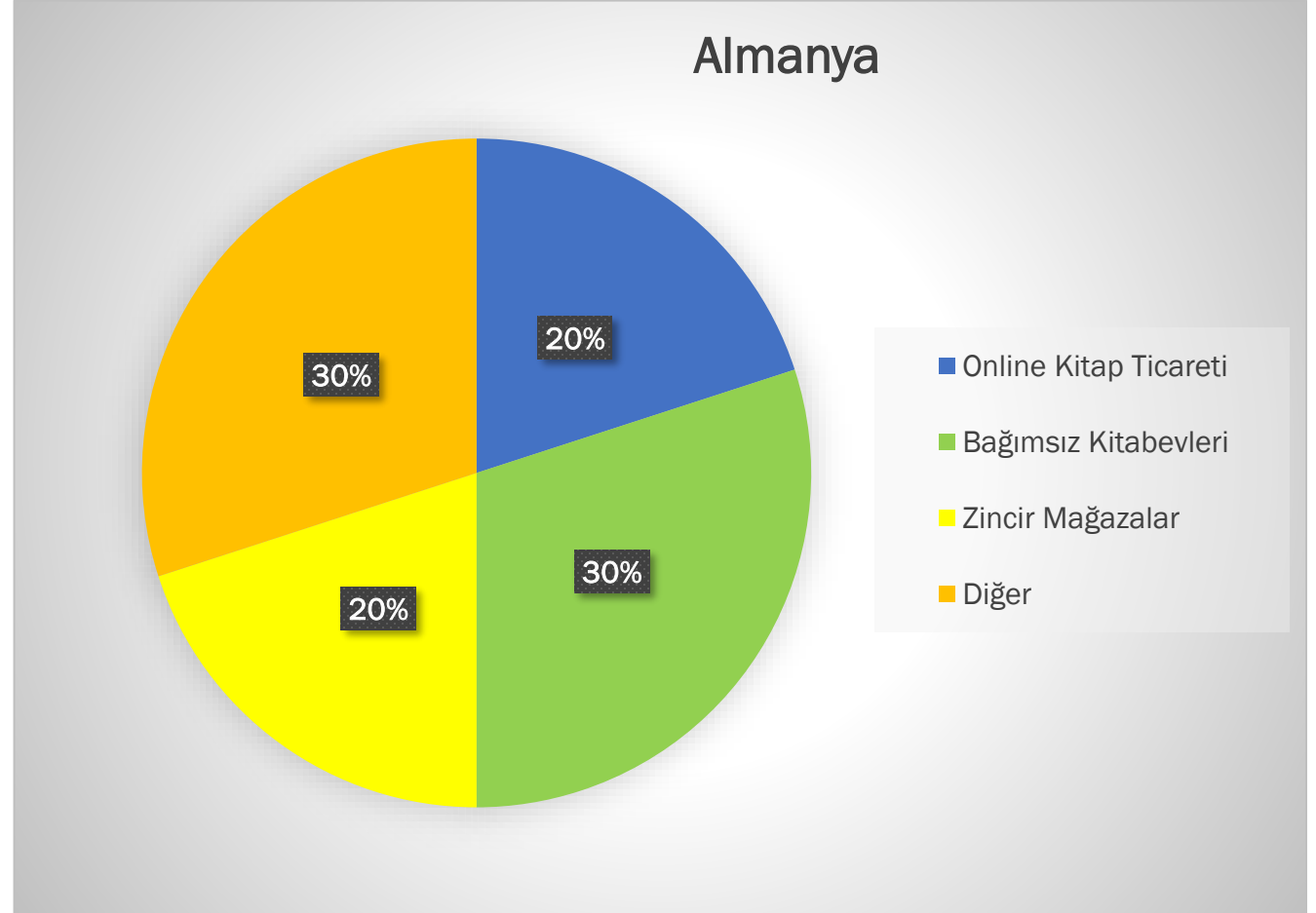
- Sabit kitap fiyatı olan Fransa'da 1996-2018 yılları arasında kitapların ortalama fiyat artışı %24.
- Sabit kitap fiyatı olan Almanya'da 1996-2018 yılları arasında kitapların ortalama fiyat artışı %29.
- Sabit kitap fiyatından vazgeçen Birleşik Krallık'ta 1996-2018 yılları arasında kitapların ortalama fiyat artışı %80.

Sabit Kitap Fiyatı Tekelleşmeyi Önlüyor Almanya

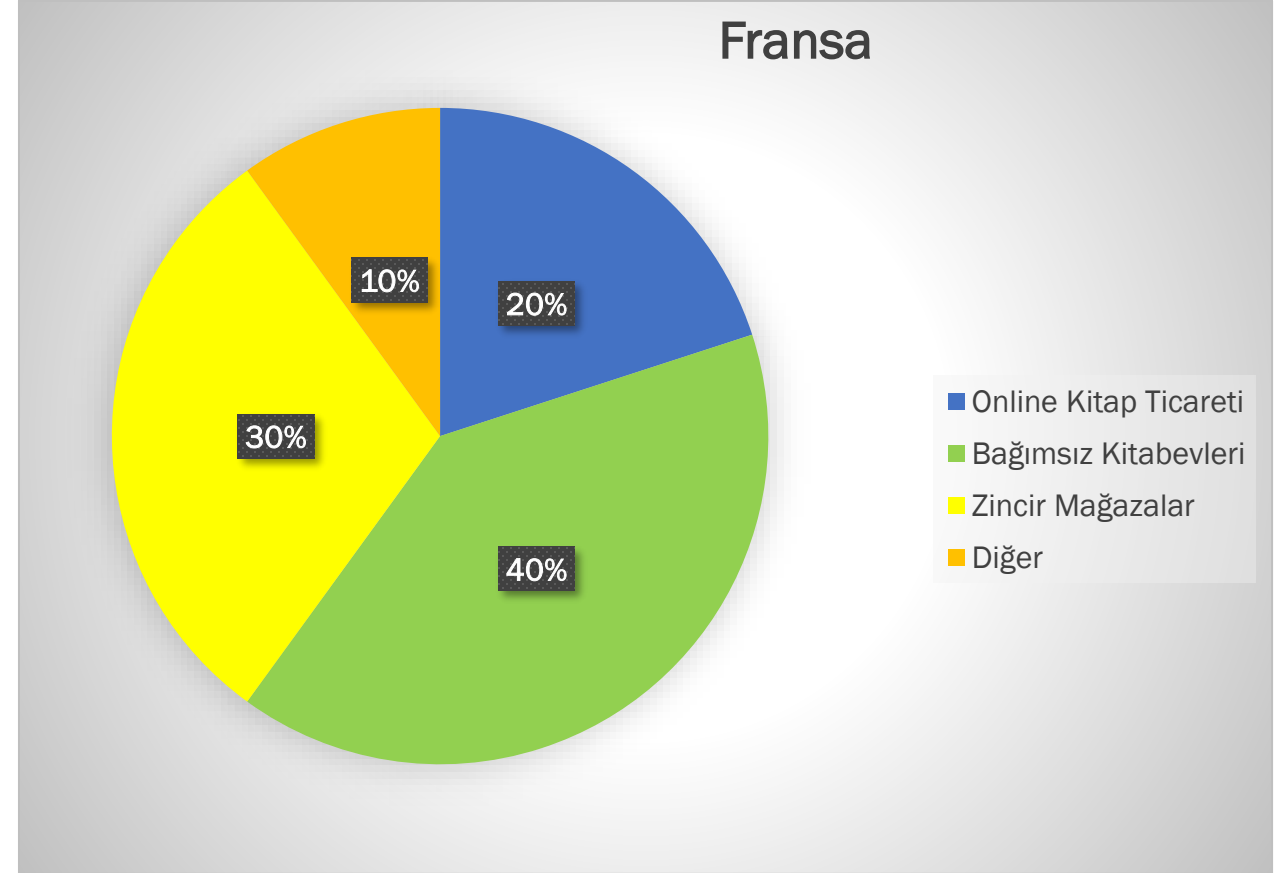
Sabit kitap fiyatı olan ülkelerde kitap satış kanalları arasında daha dengeli bir dağılım ve çeşitliliği koruyup artırmaya açık bir yapı görülüyor.

- Sabit kitap fiyatı olan Almanya'da online kitap ticareti satışların yaklaşık %20'sini oluşturuyor.
- Tüm kitap satışlarının %30'u bağımsız kitabevlerinde yapılıyor, %20'si zincir mağazalarda, kalanı ise diğer satış kanallarında yapılıyor.

Sabit Kitap Fiyatı Tekelleşmeyi Önlüyor Fransa

- Sabit kitap fiyatı uygulaması olan Fransa'da, bağımsız kitabevlerinin pazar payı %40.
- Online kitap satışlarının pazar payı %20 civarında.
- Zincir mağazaların pazar payı yaklaşık %30 civarında, diğer satış kanallarının payı da %10 civarındadır.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulamasını neden savunuyoruz?

- Kitap bir kültür ürünüdür. Basit piyasa ürünlerinden farklı muamele görmesi gerekir.
- Sürdürülebilir bir kitap endüstrisi için, çok çeşitli başlıkları en uzak köşelere ulaştırabilecek bir dağıtım yapısı kurulmalıdır. Bu ulusal bir ihtiyaçtır, tüm toplumu ilgilendirir.
- Sabit Kitap Fiyatı Uygulaması okurlara çok büyük bir kitap çeşitliliği sağlar.
- Kitap çeşitliliği, kültürel çeşitliliği de beraberinde getirir.
- Yeni yazarlar, çizerler ve çevirmenler ile edebi denemeler ve çok özel konuları işleyen başlıklar vb. unsurları içeren çok geniş bir ürün yelpazesi mümkün olur.
- Çoksatar kitapların satışları, daha az ve uzun vadede satılan kitapları sübvanseder. Yayıncıların ve kitabevlerinin daha az ve uzun vadeli satan kitapları üretip satmaları kolaylaşır, böylece hem yeni yazarlar ve çizerler daha çok desteklenebilir hem de okura yönelik yayın çeşitliliği artar.

Sabit Kitap Fiyatı Uygulamasını neden savunuyoruz?

- Sektör sürdürülebilir bir yapıya kavuşur.
- Uzmanlaşmış kitabevlerinin artması ile uzmanlaşmış kitap satıcısı personele talep artar.
- Uzmanlaşmış yayın yelpazesi ile yayınevlerinde uzmanlaşmış personel ihtiyacı artar.
- Sektöre dair her seviyede eğitim ihtiyacı ve eğitim kurumları sayısı artar.
- Avrupa'daki güçlü yayıncılık sektörlerine paralel bir yapı ile büyüme de paralel olarak artar.
- Bağımsız ve yerel kitabevlerinin yeni çıkan kitapları okurlarla buluşturmaları kolaylaşır.
- Okurların kitaplara kitabevleri üzerinden erişimi artar, bu kapsamda dağıtım ağı da ülke çapında daha geniş ve hızlı işler hale gelir.

**TÜRKİYE
YAYINCILAR
BİRLİĞİ**

TURKISH PUBLISHERS ASSOCIATION